

ትፈልጥዎደ!

ትርጉምን ምስጢርን ባንክን ባጠቃላይ (ገንዘብ)

አብ ዝኾነ ደኹን ዙርጉም ሃላፊ ምዃር ወይ ደኹን ግርግርጥ፡ ቀንዲ ጠንቁን፡ ብስወር ዋናታቱ ኮይኖም ዝዘውሩዎን፡ ወንጌቲ ባንክን ባጠቃላይን ርእሰማላውያንዮም።

ፍሉይ ሕታም

ባጠቃላይ (ገንዘብ)፡ ትርጉሙ ካብ ወረቐት፡ ካብ ወርቂ፡ ካብ ብሩር ወይ ካብ ንሓስ ወዘተ.. ዝተሰርሐ ብኢድ ዝጭበጥ፡ ኣብ ዕዳጋ ደቂ-ሰባት ንመለዋወጢ ኣቕሓ ንኸጥቀምሉ ተባሂሉ ዝተማህዘ መሳሊጢ እዩ። ኣብ መዋእል ፍልመ ደስነት ደኹን ብድሕሪኡ፡ ደቂ-ሰባት ገና ዘይማዕበሉን ዘይጉርሑን ስለዝነበሩ፡ ባጠቃላይ/ገንዘብ ገና ኣይመሃዙን ነበሩ። ኣብ ዕዳጋ እናኸዱ ግን ዘድልዮም ሃላኺ ነገር ብለውጡ ይዕድጉዎ ነበሩ። ንኣብነት ጥሪት ዘለዎ ሰብ እኸሊ ኣንተድኣ ክዕድግ ደልዩ፡ ሓንቲ ላም፡ ሓንቲ ቦጊዕ ወይ ሓንቲ ጤል ብኸተንታል እኸሊ፡ ወይ ብኸተንታል ጨው ወይ ሽኮር ወይ ክዳነውጡ ወይ መሳርያታት ወዘተ.. ለዊጡ ይገዝእ ነይሩ። እቶም ጥሪት ዘይብሎም ድኻታት ድማ፡ ጉልበቶም ኣካርዮም ወይ ሸቂሎም፡ ማለት ነዲቕም ድዮም ሓረሶም ወይ ዘቢሮም፡ ዋጋ ርሃጾም ብእኸሊ ወይ ብጥሪት ወይ ብክዳን ወዘተ... ተለዋዊጦም ይሸምቱ ነይሮም።

ባንክን ትርጉሙን፡ ባንክ ማለት ብቋንቋ ጣልያን ካብ “ባንኮ” ዝብል ቃል ዝመጸዩ። ካብ 18 ክፍለ-ዘመን ቅ.ል.ክ. ወይ ብ1000 ቅ.ል.ክ. ኣብ መዋእል ንጉሰ ሃሙራቢ ኣቢሉ ይኸውን፡ ደቂ ሰባት ብሓረግ ርእሰማል ከምዘድለብ ክፈልጡ ስለዝጀመሩ፡ ሃብቶም ንኸካዕቡቱ ሓደ ረቂቕ ሚላ ብምምሃዝ ባጠቃላይ/ገንዘብ ክፈጥሩ ክኢሎም። ካብኡ ኣትሒዞም ኣብ ክንዲ ብላም ወይ ብብዕራይ ምልዋጥ፡ ከም ሓባራዊ መቐያየሪ መሳሊጢ ኮይኑ ንኸገልግሎም ሓደ ባጠቃላይ/ገንዘብ ተሰማሚዖም። እቲ ተጠቃሚ ህዝቢ ድማ ንኸትሰከሞ ቀለል ንኸሉ ኣገባቡ ድማ ምቹእ ኮይኑ ስለዝረኸቡ፡ ሓንጉፋ ኢሎ ተቐቢሎም። ብኸምዚ ድማ ደቂ-ሰባት ንብረቶም ሂሮም፡ ገንዘብ እንዳተቐበሉ ቡቲ ገንዘብ ተጠቂሞም ከኣ፡ ቃሕ ዝበሎም ሃላኺን ተንቀሳቐሶን ንብረት ክዕድጉ ይኸእሉ።

ዝኾነ ኮይኑ ጥቕሚ ገንዘብ ብግርህነት ክትርእዮ ከሎኻ ኣዝዩ ኣገድሲ ዝኾነ መሳሊጢ ዕዳጋዩ። ደኹን ኣምበር እቶም ጉራሓት ክኢላታት ርእሰማላውያን፡ ምስጢርን ትርጉምን ባጠቃላይ/ገንዘብ፡ ኣቕዲሞም ብረቂቕ ነቲ ጥቕሙ ስለዘለለዩዎ፡ ባጠቃላይ/ገንዘብ ኩሉ-ሰብ ብማዕረ ብነጻን ክግልገሉ ኣይደለዩን። ብኣንጻሩ ግን ባዕሎም ወንጌቲ ሊቸንሳ ገንዘብ ክኾኑ መሪጾም። ቤት ጽሕፈት ሓረግ ብውሕሉል ኣዘራርባ ባንክ (ባንክ) ምሂም። ነቲ ምስጢር ባንክ ድማ ተቐዳዲሞም ባዕሎም ጥራይ ዝውንንዎ ረቂቕ ምስጢር ሓንጻጸምምሉ። ብኸምዚ ድማ ባንክ ከፊቶም ባዕሎም ጥራይ ዝውንንዎ ባጠቃላይ/ገንዘብ ሓቲሞም፡ ብሓረግ መልክዕ ንሓፋሽን፡ ንኣብያተ ንግድን፡ ንመንግስታትን ክዝርግሑዎ መዲቦም። ካብኡ ጀሚሩ ምብኣር ክሳብ ሎሚ፡ ምስጢር ባጠቃላይ/ገንዘብን ባንክን ኣዝዩ ዝተግቀበ ኮይኑ ይርከብ። ወንጌትን ሓተምትን ገንዘብ ድማ ገበርትን ሓደግትን ኮይኖም፡ ንምልእቲ ዓለም ክሳብ ሎሚ ይቁጸጸሩዎ ኣለው። ስለዚ ድማ እቲ ገርሃዊ ኣገባብ ኣጠቓቕቕማ ገንዘብ መልክዕ ቀይሩ፡ ወዲ-ሰብ ንገንዘብ ልዕሊ ኣምሳኽ ንኸኣምን ተገዲዱ ይርከብ። ቀንዲ ረቀቕትን ወሰንትን ባንክ ዝኾና ለቓሕን (Debt) ዕዳን፡ (Credit)ን ዝብሃላ ቃላት ከኣ ምሂም። እቲ ኣውራ ዕዮ ባንክ ድማ፡ ካብ ባዶ ጥርሑ መኻዚኖ ሓረግ ወይ ባንክ ከፊቶም፡ ገንዘብኩም ብወለድ ክኸዕብተልኩም፡ ኣብ ባንክ ኣቕምጡም ዝብል ውሕሉል ስነ-ኣእምራዊ መግለጽን ኣዋጅን ይዝርግሑዎ፡ እቲ ሓፋሽ ድማ ብዙሕ ገንዘብ ዝረከብ መሲሉዎ፡ ዘለዎ ገንዘቡ ኣኻኸቡ ኣብ ባንክ ክዕቁረሉ የረክቦም። ንሳቶም ድማ በዚ ስልቲዚ ዋጋ ዘይከፈልሉ ገንዘብ ይኹምሩ።

ብዓይኒ ሓቂ ግን ገንዘብካ ነቕምጠልካ ኣሎና ይብሉዎምበር፡ ካብቲ ገንዘቡ ትኳሶ ወለድ ጥራይ እዮም ዝተኹብሉ። እቶም ወንጌቲ ባንኪ ግን፡ ነቲ ካብ ሓፋሽ ዝኣከቡዎ ገንዘብ፡ ብ10 ዕጽፊ ሓረግ ኣኸፈሎም፡ መለሲም ንሓፋሽን ንኣብያተ ንግድን ንመንግስታት ብዓጻፋ የለቅሑዎም። ብኻልእ ኣዘራርባ ነቲ ብነጻ ዛከቡዎ ገንዘብ ይሸጥዎ ማለትዮ። ካብኡ ኣብያተ ንግዲታት፡ ብሓረግ ገንዘብ ካብ ባንክ ምስ ረኸባ ሰራሕተኛታት ይቕዳሰባ። ብተወሳኺ ለቓሕ (Credit) ድማ ፋብሪካታትን የስፋሕፍሓን፡ ሓደሶትን ቅልጡፋትን ማሺናት ከኣ ይውሰኻ። ከምኡውን ሓዲሽ ብሓረግ ዝወሰድኦ ገንዘብ ገይረን፡ ርእሰማል (Investment) ብምውፋር መሳሪሒኤን ብሓደሽቲ ተክኖሎጂ ይትክእኦን የማሓይሽኦን። እትዋተን ከኣ የኻዕብታ።

ፋብሪካታት ድማ በዚ ብሓረግ ዝተረኸበ ብዙሕ ባጠቃላይ/ገንዘብ ብብዓይነቱ ዝምስጥ ኣቕሑት ኣብ ዕዳጋ ይቕርባ። ሰራሕተኛታት ድማ መሃያ ስለዝቐበሉ፡ ጽጋብ ይስምዖም። ናብርኣም ንምምሕያሽ ካብ ባንክ ሓረግ ተዓድዮም፡ ተክኖሎጂ ዘምጽኦ ሓሓዲሽ ንብረት፡ ከም ገዛን መኪናን ካልእ ብብዓይነቱ ዝምስጥን ሃላኺ ኣቕሑትን ክቡር ንብረትን ወዘተ.. ይዕድጉ። መንግስታት ድማ ካብ ቀረጽ ዝረኸቡዎ ገንዘብ ስለዘይኣኸሎም፡ ካብ ባንክ ለቓሕ (ሓረግ) ወሲኹም ትሕተ-ቅርጻ ሃገር የማዕብሉ። ኣብያተ ትምህርታት ጽርግያታት ሓጽብታት ሆስፒታላት ወዘተ... የማዕብሉ። እቶም ወንጌቲ ባንክን ገንዘብን ግን፡ ነቲ ምዕባሌ እንዳተኻታተሉ ብኸመይ ገይሮም ገንዘቦም ብተወሳኺ ወለድ ከምዘኻዕቡቱ ሓደሾትን ረቀቕትን መደባት የውጽኡ። ብኸምዚ ከኣ ቍጠባ ንሰማይ ተወንጨፉ (economic boom) ይብሃል። ሽዑ፡ ነቲ መስርሕ ቍጠባ ክውንጨፍ ከሎ ብረቂቕ ስለዝመዘንዎ፡ ብኸመይ ተወሳኺ መኸሰብ ከምዘኻዕቡቱ ይሓስቡሎም። ብህጹጽ

ንሓፋሽን ንኣብያተ ንግድን ንመንግስታትን ዝያዳ ወለድ (ሓረጣ) ክውስኹዎም ይጓዩ። ካብኡ ነጋዶን ሓፋሽን ዕድሓም ገና ከይከፈሉ ከለው፡ ተወሳኺ ወለድ ብሃንደበት ካብ ኣካረይቲ ግንዛብ (ባንክ) ይመጸም። ሳዕቤኑ ድማ ሽዑ ንሽዑ ይጅምር። ማለት ውሃብ ስራሕ ወለድ ስለዝበዘሐ ስራሕተኛታት ክሰጉጉ ይጅምር። (Investment) ርእሰማል ምውፋርን ሓደሽቲ ተክኖሎጂን ምስራሕን ከኣ ጠጠው ክብል ይጅምር።

እቶም ሓፋሽ ስራሕተኛታት ሰብ ዕዳ ድማ ካብ ስራሕ-ኣልቦ ስለዝኾኑ፡ ነቲ ማእለያ ዘይብሉ ብሓረጣ ዓዲጎሞ ዝጸንሑ ንብረት፡ መኸፊሊ ገንዘብ ይሰእኑ። ኣብ መውዳእታ ይደኽዩ (bancracy) ይኣትው። ንባንክ ኣቐዲሞም ብውዕል ፈሪሞምላ ስለዝኾኑ፡ ቦቲ ዝተወግዓለቶም ውዕል መሰረት፡ ኩሉ ንብረቶም ገፋፊጣ ትወርሶሞ ሓረጃ ድማ ትግብቶ። በዚ ሜላዚ ድማ ገንዘብ ተኻዕብት። መንግስቲ እንተኾንውን ነቲ ካብ ባንክ ዝተሓርጦ ገንዘብ፡ ቦቲ ካብ ሓፋሽ ዝተሞህለለ ቀረጽ ገይሩ ንባንክ ዕድኡ ክኸፍላ ከሎ፡ ብዘይ ወለድ ብጥሪኡ ይህባ። ኣስተውዕል ካብ ባንክ ገንዘብ ክሕረጥ ከሎ ግን ወለድ ይኸፍል ጸኒሑ። ነቲ ካብ ቀረጽ ዝረኸቦ ገንዘብ ንባንክ ክኸፍል ከሎ ግን ሓረጣ ኣይሓትትን። ስለምንታይ? መኸንያቱ እቲ ናይ ሓረጣ ልቕንጎን ንባንክ ጥራይ እዩ ተወኒኑ ማለትዩ። እቲ ስልጣን ባንክምብኣር ልዕሊ መንግስቲ ከምዝኾነ በዚ ይፍለጥ።

ነዚ ሽግርዚምብኣር እቲ ሓፋሽ ዘይገጠሞ ብገርህ ክኸውን ይኸእልዮ። እቶም መራሕቲ ሃገር ዝበሃሉን፡ ክኢላታት-ቅጥጠን ሓለፍቲ-ባንክታትን (ማናጀራት) ግን ስለምንታይ ዓይኖም ሸፊኖም ንመዋእል ተጸሚሞም ይጉዕዙ ኣለው ኣዝዩ ዘገርምዮ። ኣፎም መታን ክሕዙ ማእለያ ዘይብሉ ሚልዮናት ዶላር ብዋናታት ባንክ ስለዝኸፈሉ እዩ። እቶም ሰብ-ስልጣናት መንግስቲ ድማ ብስወር ዘይተኣደነ ምዕበሱ-ኣፍ ጉቦ ስለዝውሃቡም እዮም። ነቲ ምስጢር ባንክ ከይቅላዕ ዓቢጦም ዝኸዱ። “ከምዚልካ ክሳብ ምዓሰዩ ምስጢር ባንክ ክቅላዕ ኣለም ኢሎም ንለውጡ ዝቃለሱ መራሕቲ ምስ ልዓሉ ድማ ኣብኣ ይረኽቡዮ። እዚዩ እቲ ኣዝዩ ዘተሓሳስብ ምስጢር!

እቶም ቀንዲ ጠንቂ ዓለም-ለኻዊ ቅጥጠባዊ ቅልውላውምብኣር፡ ወንንቲ ባንክታትን ባጤራንዮም። ንሳቶም ከኣ ነዚ መስርሕዚ ብጉርሕን ብረቂቕ ሜላን ስለዝከታተልዎ፡ ከም ድላዮም ቦቲ ንዕኡም ተግጻጻፊ መኸሰብ ዘምጽኣሎም ኣገባብ ከኣ፡ እንደገና ንኣብያተ ንግድን ፋብሪካታትን፡ ለቓ ክትወስዱ ፈቐድናልኩም ኣሎና ይብሉዎም። ሓዲሽ ሓረጣ ሂሶም ድማ እንደገና ይሓርጥዎም።

ኣስተባህል: ኣብዚምብኣር ባንክ ክልተ ዕጽፊ መኸሰብ ክትገብር ከላ። ብኣንጻሩ ግን ሓፋሽን ኣብያተ ንግድታትን መንግስታትን፡ ብሰንኪ ባንኪ እትህቦም ሓረጣ፡ ክልተ ዕጽፊ ይኸሰሩ ኣለው።

ቀዳማይ: ባንክ ሓረጣ ሓፋሽን ኣብያተ ንግድታትን መንግስታትን ብምሃብ፡ ካብ ሓረጣ ዝረኸቡዮ ማእለያ ዘይብሉ ገንዘብ ብጥርሑ ተኻዕብት።

ካልኣይ: እቶም ኣብያተ ንግድን፡ ግላውያን ርሂጸ በላዕን፡ ካብ ባንኪ ተሓሪጦም ዘጥረዩም ንብረት፡ ዕድሓም ምኸፋል ምስ ስኣኑ፡ ባንክ ከይሓፈረት ነቲ ዘይንቀሳቅስ ንብረት ትግብቶ። ብትእዛዝ ቤት-ፍርዲ ድማ፡ ብጨረታን ብሕረጃን ሸኽሚታ ማእለያ ዘይብሉ ርእሰማል ትግሕጥ። ብኣንጻሩ ድማ ብሰንኪዚ ባንኪ ዝፈጠሮ ረቂቕ ውዲታዊ ሽግራ፡ ኣብቲ ሃገርን መንግስትን ቅጥጠባዊ ቅልውላው ይኣቱ። ህዝቢ ይደክን መንግስቲኡ ይዘናበልን። እቶም ብሚልዮናት ደሞዝ ዝተግሰቡ ባንክ ማናጀራት ባንክ ድማ፡ ነቲ ረቂቕ ሜላ ስውራት ጉይቶቶም ገጢሞም ከለው፡ ከም ባህርያዊ ተፈጥሮ ዘምጽኦ መስርሕ ኣምሲሎም፡ ንህዝቢ ንምድንጋር ንምህጻእን፡ ቦቶም ባዕሎም ዝፈጠሩዎም ሓደሽቲ ሰዋሰዋዊ መግለጺ ቃላት መሪጸም፡ ንቅጥጠባ ብብደረጃ ኣንዳክፋፊሉ ክገልጹዎ ይፍትኑ። ንኣብነት ምድስካል ቅጥጠባ (recession) ቅጥጠባዊ ዝሕተላ (economic stagnation) ቅጥጠባዊ ደዋዕዎ (economic crash) ዘይድንፍዕ-ዝቕባበ (Stagflation) ጽንኩር ቅጥጠባዊ ህሞት (economic crises) ወዘተ... እንዳበሉ፡ ህዝቢ ዓለም ነቲ ንሶም ዘውረድሉ ድኸነት፡ ብባህርያዊ ቅጥጠባዊ ቅልውላው ከምዝመጸ ገይሮም ከእምንዎ ህርድግ ይብሉ። ብኸምዚ ድማ ነቶም ስውራት ጉርሓት ሰብ-ልቕንጎን ዋንነት ገንዘብ ዝኾኑ፡ ርእሰማላውያን ጉይቶቶም፡ ድፋዕ ኮይኖም ይከላኸልሎም።

ስለዚ እቲ ቀንዲ ጠንቂ ድኸነትን ቅልውላውን ህዝቢ ዓለም፡ እቶም ስውራት ጉርሓት ክኢላታት ወንንቲ ባንክን ገንዘብን፡ ብመደብ ዝፈጠሩዎ ረቂቕ ሽግራ ጥራይ እዩ። እቲ ካብ ኩሉ ዘተሓሳስብ ድማ፡ ህዝቢ ነቲ ኮነይሎም ዝመሃዙሉ ረቂቕ ቅጥጠባዊ ፖለቲካ ከዩቕለበሉን፡ ተመራሚሩ ለውጢ ንኸምጽእ ከይጸርን፡ ኣቐዲሞም ማእለያ ዘይብሉ ገንዘብ ከፊሎም ዋርድያታት ዓሲቦ ፍሕት ከምዘይብል ይገብሩዎ። ብኸምዚ ድማ ህዝቢ ዓለም ዓሕ! ኣናበለ ግዙእ ናይቶም ስውራት ጉርሓት ክኢላታት ወንንቲ ባንክን ገንዘብን ኩይኑ፡ እቲ ቅጥጠባዊ ቅልውላው፡ ብባህርያዊ-ሕገ-ቅጥጠባ ጥራይ ከምዝወረዶ ተቐቢሉ፡ ምስ ዕድሉ እንዳተራገመ ገና ይቕጽል ኣሎ።

ብሰንኪ ባንክ ዝፈጠሮ ጸገም፡ ውሃብ ስራሕ ቀረጽ ንመንግስቲ ክኸፍል ስለዘይክእል፡ ከምኡውን ሓፋሽ ርሂጸ-በላዕውን ደሞዝ ስለዘይብሉ ንመንግስቲ ቀረጽ ክኸፍላ ስለዘይክእል፡ መንግስቲ ከይተረፈ ቅጥጠባዊ ቅልውላው ይሕዞ። እቶም ካብ ጥንቲ ጀሚሮም ብእክይ ሽግራ ተጠቐሞም፡ ንሓፋሽ ድራር-ዕለቱ መንጢሎም ርእሰማሎም ከምዝተግጸጸፍ ምግባር ጥራይ ዝሕልሞም፡ ጉርሓት ክኢላታት ወንንቲ ባንክ ግን፡ ነቲ ብሰንክም ዝተፈጥረ ቅጥጠባዊ ሸታሕታሕ ብረቂቕ ይከታተልዎም፡ ልዕሊ መንግስታትን ህዝብታትን

ከይኖም፡ ንህዝብን ንውሃብቲ ንግድን ንመንግስትን ማና ከምዘውርዱ ተመሰሎም ከይሓፈሩ፡ “ሓዲሽ ለቕሓዊ-ወፊድ ክንፈቕደልኩም ንክእል ኢና”። ኢሎም፡ ንውሃብቲ ስራሕ ንመንግስትን ሓዲሽ ሓረግ “ክልግሱሎም” ይጅምሩ። ከምእመሎም ድማ፡ እቲ መንግስቲ ይዕደ። እቶም ወንንቲ ብለቓሕ ዝቐመ ፋብሪካ ከኣ ይሕረጡ። ብኸምዚ ሚላዚ ከኣ ነቲ መስርሕ ቍጠባ፡ ክሳብቲ ባዕሎም-ዝፈጥሩ ጽንኩር ቍጠባዊ ህዋት እንደገና ዝቕልቀል፡ ብሓዲሽ ሓረግዊ ጽገና ነቲ ቍጠባ ይቀጸጸሩዎ። ሽዑ እቶም ሓደስቲ ወንንቲ ንግድታት፡ ካብ ባዶ ጀሚሮም ብለቓሕ እንደገና ኣብያተ-ንግድን፡ ፋብሪካታት ክኸፍቱን፡ ሰራሕተኛታት ከኣ ክቐጽሩን ይጅምሩ። እቶም ሚልዮናት ድሞዝ ዝወስዱ ማናጀራት-ባንክ ድማ፡ ነቲ ረቂቕ ሚላ ገጢሞሞ ከለው፡ ኣዚ መስርሕዚ (economic cycle) “መስርሕ ቍጠባዊ ዕንክለል” እንዳበል፡ በብዓይነቱ ዝምስጥ ቃላት ንኣብነት ከም ቍጠባዊ-ድንፋዔ (Economic Boom) ቍጠባዊ ምምሕያሽ (Economic Advancement) ኣኢሎም ኣስማት እንዳኣጠመቑዎ፡ ከም ኣመሎም ንህዝቢ የድግዕሱዎ። ብዓይነ ሓቂ ግን ንዘስተውዕል እዚ ሽግራዚ፡ ንጉይቶትም ካብ ባዶ ተበጊሶም፡ ማእለያ ዘይብሉ ባጤራ-ገንዘብ ንክኵልቡ ዝፈጥሩ ረቂቕን ብልሓታዊን ስርቂቶ። እቲ ካብ ጥንቲ ጀሚሩ ብረቂቕ እናማዕበለ ዝመጸ ፍሹል ዓለም-ለኻዊ ቍጠባዊ መስርሕ፡ ብሕጂውን ብሓቂ ንቅጻሊ ረብሓ ህዝቢ ዝውዕል፡ መሰረታዊ ጽገናን ምምሕያሽን እንተዘይተገይሩሉ፡ ኣብ መውዳእታ ብዘይካ ንኣዝዮም ውሑዳትምበር፡ ነቲ ብዙሕ ህዝቢ ዓለም ግን፡ ኣብ ኣዝዩ መዕንቲ ዘይብሉ ደልሃመት ጸድፊ ጥራይ እዩ ከውድቕ።

ምስጢር ባጤራን ባንክ ኣብ ዓለም

እቲ ኣዝዩ ዝረቐቐን ካብ ጥንቲ ጀሚሩ ክሳብ ሎሚ፡ ህዝቢ ዓለም ዘየስተብህለሉ ምስጢር እንተድኣ ሃልዩ፡ ምስጢር ባንክን ባጤራንዮ። ኩለን ሃገራት ዓለም፡ ብዘይካ ሃገር ኢራቕን ኢራንን፡ ኣፍጋኒስታን ሰሜን-ኮርያን ሱዳንን ኩባን፡ ባዕለን ዝሓትማኦን ዝውንንኦን ባጤራ የብለንን። እዞን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሳ ሃገራት ግን ናይ ባዕለን ባንክን ባጤራንዮ ዘለወን። ማለት ባዕለን ነጻ ኮይነን ሓቲመንዮን ነቲ ባጤራ ዝዘርግሕኦ። እተን ዝተረፉ ኩለን ሃገራት ዓለም ግን፡ ቻይናን ሩሲያን ጃፓንን ብዓባያ ኣሜሪካብ ካልኦት ሃገራትን ማለትዮ። እቲ ባጤራ ቦቶም ስውራት ወንንቲ ባጤራ ተሓቲሙ ጥራይ እዩ፡ ብለቓሕ መልክዕ ዝዕደለን። በዚ ናይ ባንክ ሰብብ ክኣየን፡ እተን ናይ ባዕለን ባጤራ ዝሓትማ ሃገራት፡ ኩሉ ግዜ መኸንያት እንዳኣምጽኡ ዝጸባኡወን። ንኣብነት ኩነታት ኢራቕን ኣፍጋኒስታንን ንዕዘበ ኣሎና። ኩነታት ሱዳንን ሰሜን ኮርያን ኢራንን እንተኾነውን፡ ንምዕክናት ዜና ዓለም ንዝከታተል ሰብ ብቐሊሉዮ ዝርድኦ። ካብ ጥንቲ ጀሚሩውን ወንንቲ ባጤራ፡ ንዋንነት ገንዘቦም ንዝጸባኡ ሓዮሎ መራሕቲ መንግስታትን ነገውሰን፡ ብስጢር ሚላ ቀንጺሎሞምዮም። ንኣብነት ንጉስ ሩሲያ ዝነበረ፡ ኣለክሳንደር 2ይ ገንዘብ ዋንኡ ባዕላ ሃገር ሩሲያ እያ ስለዝበለ፡ ብ13 መጋቢት 1881 ዓ.ም. ኣብ ከተማ ፐተርስቡርግ (ሩሲያ) ተቐንጺሉዮ። እቲ መኸንያት ድማ እቶም ወንንቲ ባጤራ ንገንዘብ ሩሲያ ክውንኑዎ ደልዮም ስለ ዝኣበዮምዮም ቀንጺሎሞ። (The sinagogue of Satan p80, by Andrew Carrington Hitchcock) ©

ከምኡውን ነቲ ካብ 1732 ዓ.ም. ጀሚሩ፡ ክሳብ እዋን ፕረሲደንት ኣብራሃም ሊንኮልን መራሕ ሕቡራት ኣሜሪካ ዝነበረሉ 1865 ዓ.ም. ማለትዮ፡ ወንንቲ ዶላር-ኣሜሪካ፡ የሁዳውያን ቤተ-ሰብ ሮት-ሺልድን ሮክፊልርን ጥራይ ስለዝበሩ፡ ኣብቲ ካብ 1861 ዓ.ም. ክሳብ 1865 ዓ.ም. ብኸናት ደቡብ ዝጸዋዕ መሪር ከናት ኣሜሪካ ዝነበረሉ እዋን፡ ፕረሲደንት ኣብራሃም ሊንኮልን “ዶላርና ንዓና ብኣና” ዝብል ጭርሖ ኣዋጅ፡ ንመጀመርያ ግዜ ድሕሪ ፕረሲደንት ጆርጅ ዋሺንግተን ስልጣኑ ተጠቐሙሉዮ። ቀጠልያ ዶላር (greenback US dollar) ዝጸዋዕ ባጤራ ምሂዙ ድማ \$450.000.000 ገንዘብ ኣሕቲሙ፡ ኣብ ውሽጢ ሕቡራት ኣሜሪካ ከኣ፡ ዘርጊሑን ኣብ ግብሪ ኣውራሳ-ምንዮ። ነቶም ኣብ ደቡብ ዝዋግኡ ዝነበሩ ወተሃደራት ድማ መሃይኦም ቦቲ ወለድን ክራይን ዘይተኸፍሎ ነጻ ቀጠልያ ዶላር ከፊሎም። ብ1865 ዓ.ም. ኣብ ኮንግሮስ ድማ፡ ከምዚ ክብል መደረ ኣስሚዑ። “I have two great enemies, the Souther Army in front of me, and the financial institutions in the rear. Of the two, the one in my rear is my greatest foe”. “ክልተ ዓቢይቲ ጸላእቲ ኣለውኒ። እቲ ከናት ደቡብ ብቐድመይ፡ እቶም ቍጠባዊ ትካላት ድማ ብድሕሪይ። ካብኸም ክልተ ጸላእቲ ግን እቲ ብድሕሪይ ዘሎዮ እቲ ዝዓበዩ ጸላእያይ” ክብል ኣብ ውሽጢ ኮንግሮስ መግለጺ ሂቡ። ብድሕሪኡ ንኻልኣይ ግዜ ፕረሲደንት ኮይኑ ምስ ተመርጸ፡ ብድሕሪ ጽንብል (መመረቕታ) ፕረሲደንትነቱ © ብ14 ሚያዝያ 1865 ዓ.ም.፡ ቦቶም ስውራት ወንንቲ ባጤራ ዝተዓሰበ፡ ጆን ዊልክስ ቡዝ ዝተባህለ ሰብ ተቐንጺሉ። እቲ ቀጠልያ ዶላር (greenback US dollar) ዝተባህለ ባጤራ ተሪፉ ከኣ፡ እዚ ሕጂ ዘሎ ቦቶም ስውራት ዋናታት ባጤራ ዝውነን (US dollar) ወግዓዊ ባጤራ ሕቡራት ኣሜሪካ ኮይኑ፡ ክሳብቲ መበል 35 ፕረሲደንት ሕቡራት ኣሜሪካ ኮይኑ፡ ብ1963 ዓ.ም. ዝተመርጸ ፕረሲደንት ጆን ኤፍ ኬንዲ ከገልግል ጸኒሑ።

ፕረሲደንት ጆን ኤፍ ኬንዲ ድማ፡ ልክዕ ከምቲ ሓሳብ ፕረሲደንት ኣብራሃም ሊንኮልን፡ ባጤራ ኣሜሪካ ካብ ኢድ የሁዳውያን ሓራ ኮይኑ ባዕልና እንውንንና ቀጠልያ ዶላር (greenback US dollar) ክንሓትም ኣሎና ኢሉ ስለዝወሰነ፡ ብ22 ሕዳር 1963 ዓ.ም. ቦቶም ስውራት ወንንቲ ባጤራን ባንክን ዝተላእከ ሰብ፡ ብLee Harvey Oswald ተቐንጺሉ ተባሂሉ። (The sinagogue of Satan p168, by Andrew Carrington Hitchcock) © ከምዚሉ ከኣ ባጤራ ኣሜሪካ ብኻልኦት ተወኒኑ፡ ደረጃ ወይ ዋጋ ወርቂ ሒዙ (Gold standard - A model of excellence; - A monetary

standard under which the basic unit of currency is equal in value to and exchangeable for a specified amount of gold.) ክሳብ ሎሚ ብጸብለልነት ኣብ ዓለም የገልግል ኣሎ። ኣብዚ እዋንዚውን መበል 44 ፕረሲደንት ኣሜሪካ ባራክ ኦባማ፡ ጭርሖ ፕረሲደንት ኣብራሃም ሊንኮልን፡ ፕረሲደንት ጆን ኤፍ ኬንድን ሓዙ፡ ብዕለት 20 ጥሪ 2009 ፕረሲደንት ኣሜሪካ ኮይኑ ተመሪጹ። ኣብ እዋኑ ድማ፡ ካብቲ ኣብ እዋን ኣብራሃም ሊንኮልን ፕረሲደንት ጆን ኤፍ ኬንድን ዝገድድ ቍጠባዊ ቅልውላው፡ ኣብ ሕቡራት ኣሜሪካ ወራዳ። እዚ ሎሚ ኣብ ኣሜሪካን ኣብ ኩለት ሃገራት ዓለምን ወራዳ ዘሎ ጸገምዚ ድማ፡ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ፡ ባንክታትን ወንጎቲ ባጤራን ዝፈጠሩዎ ቅልውላው ጥራይ እዩምበር ባዕሉ ዱብ ኢሉ ካብ ሰማይ ዝመጸ ኣይኮነን። ስለዚ ፕረሲደንት ባራክ ኦባማ፡ ነዚ ወራዳ ዘሎ ቍጠባዊ ቅልውላው፡ ብሓቂ መሰረታዊ ፍታሕ ክገብረሉ ድዩ ወይስ ክጽግኖዩ ክንከታተሎ ኢና። ብጽገና ጥራይ እንተ ቀጸሉ ብህይወቱ ክክብርዩ። ከምቲ ፕረሲደንት ኣብራሃም ሊንኮልን ፕረሲደንት ጆን ኤፍ ኬንድን፡ ዝፈተንዎ መሰረታዊ ፍታሕ ባጤራን ባንክን ክገብር ኣንተድኡ ጀሚሩ ግን፡ እቶም ካብ ጥንቲ ኣንዳተወራረሱ ክሳብ ሕጂ ዘለው፡ ወንጎቲ ልቕንሳ ባንክን ባጤራን ኣየቐንዩዎንዮም።

ምስጢር ባጤራን ዓለም-ለኻዊ ባንክን (World Bank) ኣብ 3ይ ዓለም

እቶም ስወራት ወንጎቲ ባንክን ባጤራን፡ ብለቓሕን ብሓረግ ምዘርጋሕን ጥራይ ኣይኮነን ገንዘብ ዘኻዕብቱ። ብለቓሕን ብሓረግን ዝመጽእ ርእሰማል ጥራይ ከይኣኸሎም፡ ዝያዳ መኸሰብ ዘለዎ ገንዘብ ንምርካብ፡ እቲ ዝኸፍኤ ክሳራ ዘምጽእ ውግእ፡ ብረቂቕ ውዲት ከምዝባራዕ ምግባር፡ ቀንዲ ውራዮምዩ። ከምኡ ክገብሩ ከለው ከኣ ንጽር ቍጠባዊ ሸቶ ብምግባርዮም። ንኣብነት ትሕተ ቅርጻታትን፡ ዝተፈላለዩ ህንጻታትን ጽርግያታን ብሰንኪ ውግእ ምስ ዓነው፡ እንደገና ብሓዲሽ ኣገባብ ንክህጽ ገንዘብም የዋፍሩም፡ ማእለያ ዘይብሉ ባጤራ ከኣ ይግሕጡ። ንኣብነት እቲ ብ1930 ዓ.ም. ኣብ ጀርመን ብኣዶልፍ ሂትለር ዝምራሕ 2ይ ውግእ ዓለም፡ ንኸውላዕ ብድሕሪ መጋረጃ ኮይኖም ዝዘወሩዎ፡ ንሶም እቶም ስወራት ወንጎቲ ባንክን ባጤራን ከምዝኾኑ፡ ዳቪድ ኣይክ ኣብቲ (The biggest Secret) ዝብል መጽሓፍ ኣብ 1982 ሞናዚ ብምልሰትራትን ብከተማ ሎንዶንን ተሓጊዞምዮም ይብሉ። The Nazis were funded from Wall Street and the City of London.) ከምኡውን ነቲ ኣብ ሃገር ሩሲያ፡ ብለኒን ዝምራሕ ቦልሽቪክስ ፓርቲ ዝተላዕለ ሰውራ-ኮሚንስት፡ ንንጉሳዊ ዲናስቲ ጸር ገልቢጡ፡ ብኮሚንስት ዝምራሕ መንግስቲ ክምስረትዮም፡ እቲ ካፒታሊስት ስርዓት መወዳደርቲ ክረክብ ብዝብል ረቂቕ ስልቲ፡ ኮነሎም ቦልሽቪክስ ፓርቲ ከምዝምስረት ኣዕጠቐም ዘዋፈሩዎ እቶም ወንጎቲ ባንክን ባጤራንዮም። (ንመረጻእታ ኣብ ግሎባል ኮንትራሲ ብኸመይ ይውድእ ዝብል መጽሓፍ ብዳቪድ ኣይክ ዝተደርሰ ርእሰ)።

ድሕሪቲ ብ1930 ዓ.ም. መሬት ዘቢጡ ዝነበረ ዓለምለኻዊ ቍጠባ፡ ካብ ፔትሮልዩም ዝውሓዘ ፔትሮ-ዶላር ገንዘብ፡ ቍጠባዊ-ድንፋዲ (Economic Boom) ኣብ ዓለም ኣሰዲቡ። ማእለያ ዘይብሉ ገንዘብ ድማ ኣብ ባንክታት ተኸጠሩ። ንኣብነት ካብ 1973 ዓ.ም. ክሳብ 1981 ዓ.ም. ጥራይ ካብ ፕትሮ-ዶላር ዝተዋህለለ ዘይንቀሳቐስ ገንዘብ፡ ዛጊት \$450.000.000 ቢልዮን ዶላር ተዋህሊሉ ነይሩ። እዚ ገንዘብዚ ስቕ ኢሉ ምኽጥጥ ግን፡ ነቶም ወንጎቲ ባንክን ባጤራን ድቃስ ከለኡዎም። ብዙሓት ፈሊጣውያንን ክኢላታትን ቍጠባ ኣኻኸሎም ድማ፡ ነቲ ገንዘብ ብኸመይ መልክዕ ኣዋፊሮም ዕጽፊ ርእሰማል ከምዘኻዕብቱ ፕሮጀክት ኣውጺኦም። ንሱ ድማ ብሓጸሩ ነቲ ገንዘብ ሸጥካ፡ ዝተዓጸጸ መኸሰብ ብረቂቕ ሚላ ምግሓጥ ዝብል ራእይ እዩ ነይሩ። ብኻልእ ኣዘርርባ እቲ ሸዑ ዝበጽሑዎ መፍትሒ (The Solution was to “recycle” the Petro-dollars as loans to the developing world (The so called 3d World Bank (As Old as Empire p.18) ፊሊ። ብስም ዓለም-ለኻ ባንክ ኣምሲሎም፡ ነቲ ብብልዮናት ዝቐጽር ፕትሮ-ዶላር በዩናይትድ ሪቂቕ ሚላ ገርካ ኣሓዲሽሱኻ እንደገና ተሰርሖ (ሪሳይክል) ዝብል ሚላ፡ ማለት ነቲ ሚልዮናት ገንዘብ ብሓረግ መልክዕ፡ ንሳልሳይ ዓለም ኣዋፊርካ፡ ዝተዓጸጸ ገንዘብ ከተኻዕብት ምኽኣል።

ካብኡ ቀጸሎም ”ገንዘብ ብምሻጥ ንብባህርያዊ ጸጋ ሃብታማት ሃገራት ጽግዕተኛታት ከምዝኾና ገርካ ሓዲሽ መኸሰብ ምፍጣር” “Selling Money and Dependency”፡ ብዝብል ጉርሒ፡ ንሳልሳይ ዓለም ሃገራት ንመማዕባሊ ኢሎም፡ ዘይተኣደነ ዕዳ ከሸክሙወን ጀሚሮም። ንኣብነት ንብራዚል ንትሕተ-ቅርጻ ሃገር መማዕባሊ ኢሎም \$100.000.000 ሓረግ ጽዲኖማ። ብድሕሪ ብራዚል ድማ ብ1982 ዓ.ም. ንመክሲኮ ኣብ ዘይተኣደነ ዕዳ ኣእቲዮማ። ካብኡ ቀጸሎም ድማ ንኻልኦት “3ይ ዓለም ሃገራት”፡ ብሕልፊ ንኣፍሪቃ ሃገራት፡ ብኣጽዋር ውግእ ገይሮም፡ ኣብ ዕዳን-ዲንዲዳን ኣጥሒሎምን። ብኸምዚ ሚላዚ ድማ እቲ ሓዲሽ ዕዳ፡ “3ይ ዓለም ሃገራት”፡ ኣብ1973 ዓ.ም. \$130 ቢልዮን ክበጽሕ ከሎ፡ ኣብ1982 ዓ.ም. ከኣ \$612 ቢልዮን ተወንጨፋ። ኣብ 2006 ዓ.ም. ድማ \$3.2 ትሪልዮን በጺሑ። (As Old as Empire p.19; The Mirage of Debt Relief, by James S. Henry) በዚ ሚላዚ ከኣ ሃገራት “3ይ ዓለም ኣብ መጻወድያ ዕዳ ተሸኪለን፡ ጽግዕተኛታት ናይቶም ስወራት ወንጎቲ ባንክን ባጤራን ኮይነን ኣለዎ። ዕድኤን ክኸፍላ ዘይከኣ ሃገራት “3ይ ዓለም” ብሕልፊ ኣፍሪቃውያን ሃገራት ዳርጋ ምሉእ እትዋተን ንባንክታት፡ ንሕጉሑን ዝህባ ብዙሓትዮን። ብሰንኪዚ ረቂቕ ንዮ-ኮሎንያሊዝምዚ ወይ ኒዮ-ሊበራሊዝም ወይ ድማ ግሎባል ኢምፕሪያሊዝም፡ ህዝቢ ሃገራት “3ይ ዓለም”፡ ብሕልፊ ህዝቢ ኣፍሪቃ ኣብ ድቕድቕ ዓዘኹቲ ተሸኪሉ ይርከብ ኣሎ።

እቲ ዝረቐቐ ዝገብርዎ ሜላ ድማ፡ እቲ ጭቁን ህዝቢ ንመሰሉን ነቲ ብተፈጥሮ ዝተዓደሎ ጸጋን፡ ንምክልኻል ኢሉ ተቐውሞ ከርኢ ምስዝጅምር፡ እቶም ስዑሲት ወንጌቲ ባንክን ምዕራባውያን መንግስታትን ንሕዛእቶም ንክካላኹሉ፡ በቶም ባዕሎም ዝዓሰብዎም ኣብ ክንዲ ብኣእምሮኦም ብኸብደም ዝሓሰቡ፡ ብብልሽውና ዝመሸመሹ ወይጠታት ኣፍሪቃውያን መራሕትን፡ ከራሹሮምን ዓሲቦም ብምውፋር፡ ተቐዳዲሞም ቅንጾላዊ ስጉምቲ ይወስዱዎ፡ ነቲ ቃልሲ የበርዕኑዎ። ሸቶኦም ኣጸቢቆም ንኸውቑዎ ድማ፡ ማለት ሓለውቲ ምንጪ ቍጠባኣም ኮይኖም ንኸገልግሉዎም፡ ሓደስቲ ድያብሎሳት ፋሺስታውያን መራሕቲ ኣፍሪቃ መልሚሎም፡ ገታር ምርጫ ብምክያድ፡ ኣብ ስልጣን ከቲድጭ የብሉዎም። ማለት ብሚላ ንስሙ “ፓርላሚንታዊ-ምርጫ” ብምክያድ፡ ብተዘዋዋሪ ንህዝቢ ከዮቕሰኑ ፈላልዮም እንዳገዝኡ፡ ዓይኖም ጸቕጦም ይርእዩዎም። ብሓገዝን ብረዲኤትን ኣንዳ ተኻናኸንዎም ድማ፡ ምእዙዛቶም ኮይኖም ኣብ ስልጣን ኣሳፊሖም ይጸንሑ።

ካብቶም ብዙሓት ኣፍሪቃውያን ቶኻሉ፡ ገለ-ገለ ውሑዳት ንምጥቃስ፡ ንኣብነት ሙሐማድ ሓሳኒ ሙባራክ መራሕ ግብጺ፡ መራሕቲ ኬንያ ከም ብዓል ቀዳማይ ሚንስተር ከንያ ሙዋይ ኪባኪን፡ “መለስ” ዜናዊ መራሕ ኢትዮጵያ፡ ወዘተ..... እዮም። ከምኡውን ዝኸፍኤ ፋሺስታዊ መግዛእቲ እንዳ ኣካየዱን፡ መዋእሎም ኣብ ብልሽውና እንዳተቐማጥዑን፡ ወይ ከኣ ህዝቢ እንዳጸንቱን ባርባራዊ መግዛእቲ ስራሕና ኢሎም ክፍጽሙ እንዳተዓዘቡዎም፡ ነቲ ንመጻኢ ክኸውን ዝደልዩዎ መንገዲ የጽርዩሎም ስለዘለው፡ ብብልሽውና እንዳተቐማጥዑን፡ ንብረት ህዝቢ እንዳመጸዩን፡ ካብቲ ካብ ሓፋሽ ዝመዝመዝዎ ገንዘብ ንህይወቶም ዋሕስነት፡ ዝኸውን ኣብ ወጻኢ ባንክታት እንዳኣግዛዙ ዝነበሩ ይመስሎም። እቲ ካብ ኩሉ ዝገርም ረቂቕ ሜላ ግን፡ እዞም መሳርሒ ባዕዳውያን ዝኾኑ ደቂ ሃገር፡ ህይወቶም ንኸይትንክፍ ብረቂቕ ስለላዊ ስልቲ ዋርድያታት ኮይኖም ይሕሉዎም። እቲ ገንዘብም ብስወር ኣብ ወጻኢ ባንክታት ይቕመጠልኩም ኣሎ እንዳተባህሉ፡ እቲ ሓቂ ግን እቶም ወንጌቲ ባንክታትን ባጤራን፡ ንረሓኦም (Investment) የዋፍሩዎ። ንሶም ግን ሓቂ መሰሉዎም ንህዝቦም ብቐጻሊ እንዳሳቐዩ ዝነበሩ ይመስሎም። ሓዲሽ ኮይኑ ዝነበር ስለዘየል ከኣ፡ ኣብታ ኣፈርኩቦኦም ስዓት፡ ኣብቲ ሃገር ገለ ለውጢ ኣንተድኣ ተፈጠሩ፡ እቲ “ተቐሚጡልኩም ኣሎ” ዝተባህሉዎ ገንዘብ ከይበልዑዎ፡ በቶም ወንጌቲ ባንክ ብዘይ ንሕሶይ ይግቡት። ሽቡ ድማ እቶም ዓሰብቶም ብገንዘቦም ዓሲቦም ከብቅዑ፡ ብውዲት ከምዝሸክዕዎም ክስቁርም ይጅምር። ብኸምዚ ከኣ ምዓስ ከምዚ መሰሉኒ! ዋይ ኣነ ሼ! እናበሉ፡ ብኹሉ ከይቀሰኑ ዘሕፍር ታሪኽ ገዲፎም ሞት ይቕድሞም። ካብዚ ዝኸፍኦ ሃየንታ ከኣ የልቦን።

ንመሪዳኢታ ከም ብዓል ፈርዲናንድ ማሪቄስ መራሕ ፍሊፒን፡ ሞቡቱ ሰሴ ሰኪ መራሕ ኮንጎ፡ ንጉስ ኢራን፡ መሓመድ ራዛ ሻህ ፓላሺ፡ መራሕ ኢትዮጵያ ንጉስ ሃይለስላሴ ወዘተ...ካብ ህዝቢ ገፋፊጦም ዝኣከቡዎ ማኣለያ ዘይብሉ ገንዘብ፡ ኣብ ክዱን ኣብ ዓበይቲ ዋሕስነት ዘለወን ባንክታት (ኦፕቮር ብንክታት) ተዓቕሩልኩም ኣሎ ኣንዳተባህሉ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ካብ ስልጣኖም ክወርዱ ከለው ድማ፡ እቲ ዝኸመሩዎ ሚልዮናት ገንዘብ ከይተጠቐምሉ ሓሪሩ ተሪፉዩ። ንኣብነት ካብቶም ብዙሓት ገዳይምን ሓደስቲ ክታብን ዝኣኢቲ ኣፍሪቃ ሃገራት፡ ከም ብዓል ፓውል ካጋመ ገዛኢ ሩዋንዳ፡ ዮወሪ ካጉታ ሙዝቪኒ፡ ገዛኢ ኡጋንዳ፡ ሙዳማር ኣል-ጋዳሬ ገዛኢ ሊቢያ፡ ሮበርት ሞጋብ ገዛኢ ዚንባቦን፡ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ገዛኢ ኤርትራ ወዘተ.... እዮም። እዞም ብባርባራዊ ስራሓት ዝላደዩን ብደም ሰብ ዝሰኹሩን ዕስባት ባዕዳውያን ኣፍሪቃውያን ዝኣኢቲ እዚኦም፡ ብተዘዋዋሪ ቀንዲ ኣገልገልቲ ስውራት ሓይልታት፡ ወይ ወንጌቲ ባንክን ባጤራን እዮም።

መሰረታዊ ለውጢ ንኸምጽኡ ንዝቃለሱ ኣርበኛታት ደቂ ሃገር ድማ በዞም ዋርድያታት እዚኣቶም ኣንዳተሃድኑ፡ እታ ሃገር ምሁራታ ኣንዳተሰዱ መንእሰያታ ኣብ ወተሃደራዊ ስራሕ እንዳማህመኑ፡ ምዕባሌስ ይትረፍ እቲ ህዝቢ ካብ ዘለው ንታሕቲ ካብ ዝመቱ ድማ ንላዕሊ ኮይኑ ሕሱም ናብራ የሕልፍ። ጎርሕን ሽርሕን ወንጌቲ ባንክን ርእሰማላውያን እዚ ጥራይ ኣይኮነን። ብሕልፊ ኣብዚ በጺሕናዮ ዘሎና መዋእል ዝጥቀሙዎ ዘለው ዝኸፍኤን ዝተረቐቐን ሚላ፡ ነቲ ህዝቢ ኣብ ነንሓድሕዱ ብዓሌትን ብሃይማኖትን ከምዝናቑት ይገብሩዎ። ብተወሳኺ ድማ ምቍጽጸር ብዝሒ ህዝቢ ዓለም (Population control) ብዝብል እከይ ሚላ፡ ብስም ሰብኣዊ-ረዲኤት እንዳሸቀጡ፡ በብዓይነቶም ዓይነት ሕማማት ከስዕቡ ዝኸኣሉ ዓይነት ስምታት፡ እንዳገዝሉን፡ ነቲ ፍርያም መሬት ከምዝመክን ኣንዳገቡሩን፡ ንምሉእ ህዝቢ ኣፍሪቃ ከምዝጸንትን እቲ ተረፍ-መረፍ ህዝቢ ድማ ተጸባያይን ጽግዕተኛን ኮይኑ፡ ኣብ ገዛእ መሬቱ ባርነታው-ሓሰት ይሕልፍ። እቶም ፋሺስታውያን መራሕቲ ድማ ከይቀሰኑ ብኸብደም ጥራይ እንዳሓሰቡ ይሞቱ። ስለዚ ሸቀልትን ኣገልገልትን ናይቶም ስውራት ወንጌቲ ባንክን ባጤራን ጥራይ እዮም።

ምዕራባውያን ርእሰማላውያን መንግስታት፡ እቲ ብሰንኮም ዝተእልመ ጠንቂ፡ ኣብ ዝልዓለ ጥርዙ ምስ በጽሑን፡ ሓፍኢስ ክግጥሞ ምስዝጅምር፡ ሓዲሽን ኣዝዩ ዝረቐቐን ሽጣራ ይምህዙ። ንሱ ድማ፡ “መራሕቲ ኣፍሪቃ ዲሞክራሲ ኣይፈልጡንዮም፡ ህዝቦም ብሰንኮም ጠምዩን ዓሪቕን ደንቅሩን፡ ስለዚ እቲ ህዝቢ ብዘይካና መድሕን ረዳእን ስለዘይብሉ፡ ዓቀብቲ-ሰላም ወተሃደራት ሒዝና፡ ኣብ ውሽጢ ሃገር ግብረ-ሰናያዊ ሓገዝ ክንገብረሉን፡ ራህዋን ሰላምን ጸጋን ምዕባሌን ከምዳኣሉ ኢና”። ኢሎም ብወግዒ ይኣትዉ። ምስ ኣተው ግን ልሒጎም ይተርፉ። ኣብ መወዳእታ ድማ እታ ሃገር መራሕታ ዕዳ ምክፋል ምስ ሰኣኑ፡ ብቐንዳ ንሓላሎም ክህግሩዎ ይጅምሩ። እዚ ተርእዮዚ ድማ ኣብዚ እዋንዚ ድሮ ብዓይንና ኣብ ሰማልን ኣብ ኮንጎን ኣብ ሱዳንን ንርእዮ ኣሎና።

እቲ ኩሉ ጠንቅን ብልሓትንምብኣር፡ ወንጌቲ ባንክን ካልኣት ርእሰማላውያንን ዝፍጽሙዎ ረቂቕ ኮሎንያላዊ ሚላዮ። ከምኡውን ዓለም-ለኽ ባንክ (The World Bank) ብረቂቕ ጎራ ንጎራ ዕማማ ተካይድ። ሓደ ስራሕተኛ

ዓለም-ለክ ባንክ ነበር ስተቨ በርክማን (Steve Beckmann) ዝተባህለ፡ ኣብቲ *The World Bank and the \$100 Billion Question* ብዛዕባ ሽጣራ ዓለም-ለክ ባንክ ዝሃቦ መግለጺ፡- ከምዚ ይብል፡- *The World Bank has pushed debit-led economic development. And hundreds of billions of dollars in Bank loans were supposed to bring progress to the development World. Where did the money go?* ንዕድኡን ክኸፍላ ዘይክእላ ሃገራት 3ይ ዓለም፡ ብሕልፊ ኣፍሪቃውያን ሃገራት፡ ብካብ እንሰሳ ዘይሕሹ መራሕተን እንዳተገዛኦ፡ “ንምዕባሌ ሃገርን ህዝብን ዝኸውን ረድኤት” ብዝብል ጉልባብ፡ ብሚልዮናት ዶላራት ዝቕጽር ለቓሕ፡ ብዋሕስነት ናይቲ ተሓራሽ ድክታቶራት ተኣማሚና ትህቦም ኣሞ፡ እቲ ገንዘብ ከኣ ከይጸንሖን፡ ኣብ መዓላ ከይውዓለን፡ ብምጽላቕ-ርእሰማል (*Flight Capital*) ወይ ድማ ሕሳብ ባንኪ ኣብ ወጻኢ ብምኽፋት (*Kickbacks deposited in offshore accounts*) ነቲ ብዓለም-ለክ ባንክ ተሞሪቡ ዝብሃል “ንምዕባሌ” ዝተባህለ ለቓሕ፡ ካብታ ተዓዳይት ሃገር የግዕዙዎ። እታ ሃገር ግን እቲ ዝተዓደዮ ዕዳ ከም ህሉው ዕዳ ኮይኑ፡ ሓረግ ኣንዳተወሰኽ ይኹመር። ሽዑ እታ ሃገር ምኽፋል ዕዳ ኣብዘይትክእለሉ ደረጃ ትወድቕዎ፡ ህዝባ ጸሙ ኣንዳተወሰኽ፡ እቲ እትዋታ ከም ቡን ካካኦን ካልኦት ክቡራት ማዕድናትን፡ መኸፊል ዕዳ ተባሂሎም፡ ተጋሒጦም ኣብ ካሳ ሰውራት ርእሰማላውያን ይኣትው። ናይዚ ጠንቂምብኣር ዓለም-ለክ ባንክ (*The World Bank*) እያ። ንኣንቲ ቅንጣብ ዲሞክራሲያዊ ዘይብላ ሃገር፡ ኣብ ክንዲ ህዝባ ወግዓዊ ምርጫ ገይሩ ዲሞክራሲያዊ መንግስቲ ንክሃንጽን፡ ኣሙናት መራሕቲ ከጥርን ምሕጋዝ፡ ብኣንጻር ዘይተኣደነ ዕዳ ነቶም ፍሺስታውያን መራሕቲ እንዳዳደለት፡ ንህዝቢ ሃገራት ኣፍሪቃ ምስ ጥሙይ ከበዱን፡ ምስ ዕሩቕ ዝባኑን፡ ምስ ባዶ ሓንገሎን፡ ኣብ ክንዲ ብትራክቶር ሓራሲ ዝዕንገል። ብኣንጻር ጥዕያት መራሕቲ ኣጥርዮ ወናኒ ባህርያዊ ጸጋኡ ንክኸውን ኢሉ መታን ከይቃለሰ፡ በቶም ኣዛብእ መራሕቲ፡ ብጥሜትን ብዕርቅቃንን እንዳተሳቐዮ፡ ኣብ ክንዲ ታንክን ጠመንጃን ተሸሚቱሉ፡ ኣብ ነንኣድሕዱን ኣንጻር ረብኣኡን ከምዝማናጅስ ከይኑሎ። ኣብዚምብኣር ዓለምለክ ባንክ ዓቢ ተዋሰኝ ትፍጽም ኣላ።

እቲ ቀንዲ ዓላማ ዓለም-ለክ ባንክ ከኣ፡ እቲ ንምዓሌ ተባሂሉ ዝተሞህበ ገንዘብ ብተዘዋወሪ መንገዲ ኣብ ካሳ ዓለም-ለክ ባንክ (*The World Bank*) ተመሊሱ ክኣቱ፡ እቲ ህዝቢ ከኣ እቲ ዕዳ ብተዘዋወሪ ኣብ ዋናታቱ ተመሊሱ ክክሱ፡ ኣብ ባዶ ዕዳ ሓረግ ክኸፍል ንምግባርዮ። ዳቪድ ኣይክ ኣብቲ ግሎባል ኮንስፐራሲ ዝብል መጽሓፍ ክትንትኖ ከሎ ከምዚ ይብል፡- *The role of the World Bank is to make loans to Governments for large capital projects. This has been used to finance infrastructure in poor countries designed to meet the needs of the multinationals. These include policies forcing people from the land, destroying self-sufficient lifestyles and creating dependency on the Global economy. Much of the destruction of the rainforests has been done with loans from World Bank,....* ዓለም-ለክ ባንክ (*World Bank*) ንመንግስታት ንዓባይቲ ፕሮጀክታት ለቓሕ ምሃብ ኮይኑ፡ ንትሕተ-ቅርጻ ድኻታት ሃገራት ተባሂሉ፡ ንብዙሓት ዓባይቲ ሃገራት ንምግልጋልዮ። እዚ ድማ ንተቐማጦ ሓደ ዓዲ ህዝብታት፡ ብግዲ ኣግዲዝካ መራቶም ኣዕኒኻ ካብ መሰረታዊ ናብራኡም ኣዘናቢልካ ተጸባይቲ ንክኾኑ ምግዳድዮ።

እዚ ኩሉ ንዕንወት ተፎጥራዊ ዱር ዝወጽእ ገንዘብ ድማ ብዓለምለክ ባንክ (*World Bank*) እዮ። ቀጺሉ ዳቪድ ኣይክ ኣብቲ ግሎባል ኮንስፐራሲ ዝብል መጽሓፍ ክገልጽ ከሎ፡- ዓመት ዓመት ማኣለያ ዘይብሉ ሃብቲ ካብ “ድኻታት ሃገራት ኣፍሪቃ” ነተን “ሃብታማት” ተባሂለን ዝጽውዓ ሃገራት ይውሕዝ። እቲ ዓላማ ምስ ዝያዳ መኸሰቡ ነተን “መጽዊትና” ዝብላ ሃገራት ንክውዕልምበር ድኻታት ንምርዳእ ኢልካ ዝግበር ከቶ ኣይኮነን”። *Every year, massively more wealth is transferred from poor countries to rich than goes the other way, and “overseas aid” is not primarily aimed at helping developing countries*. ዳቪድ ኣይክ ኣብቲ ግሎባል ኮንስፐራሲ ዝብል መጽሓፍ ደጊሙ ክትንትኖ ከሎ ከምዚ ይብል፡- እቲ ንድኻታት ሃገራት ተባሂሉ ዝውጽእ “ገንዘባዊ-ሓገዝ” ምስ ፕሮጀክታት “ውሃብቲ ሓገዝ” ዝተተሓሓዘዮ። እቲ ንኣብነት ካብ ሕቡራት ኣሜሪካ ንሓገዝ ኣፍሪቃ ተባሂሉ ዝውጽእ ገንዘብ፡ ተመሊሱ ነተን ኣመሪካውያን ካምፓኒታት ከምዝውሃብ ይግበር።

እቲ ብኣፍ “ሓገዝ ነቲ ዘሰክሕክሕ ሕሰም ህዝቢ ኣፍሪቃ ንምቕንጣት” ተባሂሉ ዝውጽእ ሓቂ ዘይኮነስ፡ ኮነ ኢልካ ዝፍጸም መኸሰባዊ ስራሕ ጥራይ እዮ። *“The Money “given” by the Donor nation is often tied to projects that use the corporations in the donor country. The Money goes out from say the United States to an African Country in “aid” and then most of it is paid back to United States corporations. There is no need for Starvation and horrific suffering in Africa Asia and Latin America. It is not the result of “natural disasters”, but calculated design*. እቲ ሓቂ ከምዚ ክከሱ እዮምብኣር፡ ብሕልፊ ኣብዚ በጺሕናዮ ዘሎና እዋን፡ እተን ኣብ ትሕቲ ወንጌቲ ባጤራን ባንክታትን ዝነበሩ ምዕራባውያን ርእሰማላውያን ሃገራት፡ ነቶም ኣዛብእን ደናቕርን መራሕቲ ሃገራት ኣፍሪቃ ኣብ ትሕቲ ቍጽጽሮም ስለዘእተውዎም፡ “ህዝቢ ኣፍሪቃ ሰብኣዊ ሓገዝ (*humanitarianism Aid*)” ክግበረሉ ኣሎም እንዳባላ፡ ወግሖ ጸብሖ ስነ-እጃምራዊ ፕሮፓጋንዳ፡ ብራድዮን ብቲሺን ንዓለም ዝዝርግሑ ዘለው። ከምኡውን ብስም ሰብኣዊ ሓገዝ ወተሃደራዊ ምትእትታዎት ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃን ኣብ ኮንጎን ኣብ ሶማሊን፡ ኣብ ሱዳንን ክገብሩ ዝርኢዮ ዘለዎ። እቲ ሓቂ ግን፡ እቶም ቀንዲ ተሓተቲ፡ ድኸትን መከራን ሃገራት ኣፍሪቃ፡ እቶም ፍሺስታውያን መራሕቲ ሃገራት ኣፍሪቃ ኣንተኹን፡ ብፍላይ ግን እዞም ኣለይትን ተመጸደቕትን ተመሰሎም ዝርኢዮ ዘለው ዋናታት ገንዘብን ባንክን ምዕራባውያን ሃገራውያን። ከምዚ ብሕልፊ ኣብዚ እዋንዚ ተገደስትን ሓለይትን ህዝቢ ኣፍሪቃ ተመሰሎም ዝዋናጩዎ ዘለው እንተድኣ ቀጺሎም እሞኽኦ፡ ይንዋሕ ይሕጸር ሓደ ምዓልቲ ብሓይሎምን ብዘመናዊ ኣጽዋርም ተኣማሚናም፡ “ሃገራት ኣፍሪቃ ዝተሞህበኩን ዕዳ ክትከፍላ ስለዘይከኣልክን ባዕልና ከከመሓድረክን ኣሎና”፡ ኢሎም ታሪኽ ኣባሓጎታቶም ክደግሙ ክፍትኑዮም።

አዚ ህዝቢ ኤርትራ ዝረኸቦ ዘሎ ሓለት'ውን፡ ብሰንኪ'ዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ወንጌቲ ገንዘብን ምንጪ ቊጠባን ጆግራፊካዊ ስትራቴጂን ዝኾኑ ርእሰማላውያን ሓይልታትን ብሕመቕናንዮ። ይኹንምበር እቲ ብኤርትራ ዝግደስ ምሁርን ሓርበኛን ኤርትራዊ፡ ብዛዕብ ኢሲያስን ዛዕባ'ዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ጎይቶቲ ሓይልታትን ምስምስን መረረን ገዲፉ፡ ንህላዌ መንነቱን ከርግቱን ድሕነት ህዝቡን ሃገሩን ክብል፡ ባህርያዊ ሞት ከዩርከቦ ከሎ፡ ነብሱ ፈቲሹን ብነብሱ ተአማሚኑን፡ ንዝሓለፈ ተመክሮኡ ገምጊሙን፡ ብፍልጠትን ብውህደትን ሓደ ኣካል ኮይኑ ተቐውሞኡ ምስ ዘስምዕ፡ ዓወቱ ግድነት ከምዝኾነ ዝተረጋገጸ'ዩ።

አሕዋት ምስ ዝሰምሩ ጸላእቲ የባርሩ።
ዓወት ንህዝቢ ኤርትራን ጭቀኡን ህዝቢ ኣፍሪቃን ዓለምን